

Blog “Opinie & Debat” nr. 48

PANIEK!!

“Afbraak windmolens dreigt, klimaatdoelen in gevaar”

Milieuorganisaties en de windbranche doen hetzelfde als Trump: hard schreeuwen en je niks aantrekken van feiten

vrijdag, 18 november 2016

Geschreven door Albert Koers

De laatste dagen kwam ik in meerdere kranten dit soort alarmerende koppen tegen - deze komt uit het AD van 14 november. Citerend uit een “gelekt” rapport - wat het allemaal voor de pers sowieso al veel spannender maakt - wordt gemeld dat meer dan de helft van alle windturbines binnenkort hun subsidie gaan verliezen, dat ze daarom niet meer rendabel zijn en dat bijna de helft van die helft gesloopt gaat worden. Gevolg: er staat nu 3.000 MW op land en dat zou zo maar terug kunnen lopen met ruim 1.300 MW. Zodat de doelstelling van het Energieakkoord - 6.000 MW op land in 2020 - helemaal onhaalbaar wordt. Eerdere schattingen kwamen niet verder dan 4.500 tot 5.000 MW in 2020, maar dat zou dus nu wel eens dik onder de 4.000 MW uit kunnen komen.

“Paniek in het land want zo halen we de klimaatdoelen nooit” - dat is de boodschap die Greenpeace, Natuur& Milieu en NWEA (de brancheorganisatie van de commerciële windsector) nu luidkeels aan het verkondigen zijn. Erik Suik van Greenpeace dringt zelfs aan op “ingrijpen”, klaagt dat je “in Nederland nergens meer molens” kunt neerzetten en wijst een beschuldigend vingertje naar een paar provincies die in zijn ogen moeilijk doen.

Zo halen Greenpeace en Natuur&Milieu weer mooi de kastanjes uit het vuur voor de NWEA. Het imploderen van de business case van NWEA leden door het wegvallen van subsidies en de lage prijs van een kWh elektriciteit worden niet ge-framed als een doodgewoon ondernemersrisico, maar als een naderende nationale tragedie. “Zo halen we de doelstellingen van het Energieakkoord niet” of “De klimaatdoelstellingen van Parijs lopen gevaar”. Greenpeace, Natuur&Milieu en NWEA: een monsterverbond dat - net als Trump - de tactiek volgt van zo hard mogelijk schreeuwen en je niets aantrekken van de feiten.

Daarom een paar feiten en de handschoen die ik Greenpeace, Natuur&Milieu en NWEA daarbij toewerpt is: bewijs mij dat die feiten niet kloppen en ik zal in een volgende blog mijn ongelijk in het openbaar belijden. Met een foto met as op mijn hoofd – zo beloof ik plechtig.

1. Volgens CBS Statline stond er per eind 2015 in totaal 3.031 MW windvermogen op land en daarmee werd 6,4 miljard kWh geproduceerd. Dit is het equivalent van 23,2 PJ. Het finale energieverbruik van Nederland in datzelfde jaar bedroeg 2.301 PJ (Compendium voor de Leefomgeving) en dus droeg windenergie op land 1 % bij aan het finale energieverbruik.
2. Hetzelfde sommetje, maar dan enkel voor de productie van elektriciteit. De totale productie in 2015 bedroeg 118,4 miljard kWh (Compendium), dat wil zeggen: 425 PJ. Daarvan produceerde wind op land in totaal 5,5 %.

Conclusie: wind op land is volstrekt onbelangrijk als bron van energie, zowel in relatie tot het totale finale energieverbruik, maar zelfs in relatie tot één onderdeel daarvan: het totale verbruik van elektriciteit. En dus is de bijdrage van wind op land aan het terugdringen van CO2 uitstoot minimaal, om niet te zeggen: onbetekenend.

Tegen deze achtergrond de volgens Greenpeace, Natuur&Milieu en NWEA zo rampzalige terugval in het op land opgestelde windvermogen.

1. Die 3.000 MW produceerde in 2015 dus 23,2 PJ. Dus neem ik aan dat in 2020 de 6.000 MW van het Energieakkoord 46,5 PJ zullen produceren. Volgens het Energieakkoord moet er in 2020 100 PJ worden bespaard. Als dat zou lukken, gaat het finale energieverbruik van 2.301 omlaag naar 2.200 PJ. En dan levert wind op land dus 2,11 % van het totale energieverbruik en 10,1 % van het totale elektriciteitsverbruik op.
2. Maar stel nu dat er voor 1.300 MW wordt gesloopt, dan produceert wind op land niet 46,5 PJ, maar 36,37 PJ en dan loopt de bijdrage van wind op land aan het totale energieverbruik terug van 2,1 % naar 1,6 % en voor het totale elektriciteitsverbruik van 10,1 % naar 8,5 %.

Conclusie: in het geheel der dingen - totaal energieverbruik en totaal elektriciteitsverbruik - is die doelstelling van 6.000 MW een politieke fixatie en volstrekt onbelangrijk voor de zaak waar het echt om gaat (ja, ook voor mij): het terugdringen van de CO2 uitstoot. En dus doet het er echt niet toe of er in 2020 6.000 MW, 4.500 MW of 4.000 MW staat. *

Waarom dan al drukte? Waarom dan al die krantenkoppen? En waarom is het volgens de woordvoerder van Greenpeace tijd om in te grijpen?

Bij de NWEA kan ik al die drukte prima begrijpen. Het is een hard gelag als er een einde komt aan de mooie winsten uit het verleden. Heb ik daarom medelijden met de windboeren die nu ineens met een niet meer rendabele windturbine zitten? Welnee, want ze hebben jarenlang mooie winsten gemaakt, de turbine is al lang afgeschreven en de winsten die zij maakten waren geen echte winsten, maar een overheveling van de portemonnee van huishoudens naar hun portemonnee. Logisch dat die overheveling ooit afloopt - zo logisch dat de sector zelf jarenlang heeft geroepen dat subsidies "binnenkort" niet meer nodig zouden zijn. Dat de prijs van elektriciteit zo laag is en, zeggen de experts, de komende jaren laag zal blijven: normaal ondernemersrisico. Nog een geluk dat er een goede markt is voor tweedehands windturbines.

Maar waarom Greenpeace en Natuur&Milieu zich zo druk maken: voor mij even onbegrijpelijk als contraproductief. Onbegrijpelijk vanwege het feit dat wind op land voor CO2 reductie en klimaatdoelen volstrekt onbelangrijk is (zie boven) en contraproductief omdat de nog immer toenemende weerstand tegen wind op land een negatieve impact heeft op de hoofdzaak: de energietransitie als geheel. Dan is roepen om "ingrijpen" en het afserven van een paar provincies die wel rekening willen houden met hun inwoners eerder het gedrag van fundamentalisten die blind zijn voor redelijkheid, dan het gedrag van organisaties die mensen willen leiden, mobiliseren en inspireren om de schouders te zetten onder de energietransitie.

Boodschap aan Greenpeace en Natuur&Milieu: Brexit en Trump leren dat angst zaaien niet werkt en dat het ruim baan geeft aan valse profeten. Is dat de bedoeling?

Boodschap aan NWEA: kom na al die jaren van zorgeloos incasseren niet aan met voorstellen om door te gaan met het subsidiëren van wind op land. Schakel over op iets anders!

* En dan begeef ik me zelfs nog niet in de discussie over de vraag of en in welke mate wind op land leidt tot een hogere CO2 uitstoot van conventionele centrales doordat die de pieken en dalen in windstroom moeten opvangen. Harde cijfers uit andere landen wijzen echter uit dat een aanzienlijk deel van de CO2 winst van wind op land verdampt door de hogere uitstoot van gas- en kolencentrales.